UCHWAŁA NR XXIV/525/12

RADY MIASTA TYCHY

z dnia 29 listopada 2012 roku

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2013-2015 w mieście Tychy".

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 05 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r., Nr 142, poz. 1592 ze zm.) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.) na wniosek Prezydenta Miasta Tychy, po zaopiniowaniu przez Komisję Oświaty i Spraw Społecznych oraz przez Komisję Finansów Publicznych

Rada Miasta Tychy uchwala:

§ 1

Przyjąć „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2013 – 2015 w mieście Tychy", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tychy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2013r.

Przewodniczący
Rady Miasta Tychy

/-/ mgr Zygmunt Marczuk

Rada Miasta
Tychy

Załącznik do uchwały
Nr XXIV/525/12
Rady Miasta Tychy
z dnia 29 listopada 2012r.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2013-2015 w mieście Tychy

Rada Miasta Tychy

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie

I. Organizacja pieczy zastępczej

1.1. Zadania powiatu

1.2.Formy pieczy zastępczej. Rola organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

II. Piecza zastępcza w mieście Tychy w latach 2007 – 2011

2.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące w mieście Tychy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

2.2. Klasyfikacja rodzin zastępczych w nowym stanie prawnym

2.3. Model realizacji zadania dotyczącego pieczy zastępczej – rola koordynatora

2.4. Instytucjonalna piecza zastępcza

III. Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w latach 2013-2015

3.1. Założenia programowe

3.2. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Zakończenie

W P R O W A D Z E N I E

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.) zobowiązuje Powiat do organizowania dla dzieci pozbawionych wsparcia ze strony rodziny naturalnej – opieki zastępczej w formie rodzinnej i instytucjonalnej. W celu zapewnienia wsparcia tworzy się trzyletni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej, którego intencją jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań. Mają one za zadanie doprowadzić do ograniczenia umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na rzecz rodzinnej opieki zastępczej.

Rodzina zastępcza jest najbardziej pożądaną formą opieki, dającą największą szansę dla dzieci, często ze środowisk zaburzonych, patologicznych, czy po prostu skrzywdzonych przez los. Właśnie opiekunowie zastępczy są kluczowymi postaciami w kształtowaniu osobowości dziecka, jego duchowości, zachowań społecznych. Poprzez to dzieci mają szansę nie powielać błędów swoich biologicznych rodziców.

Osoby, które decydują się pełnić funkcję rodziny zastępczej muszą posiadać predyspozycje i motywację do tego, by brać pełną odpowiedzialność za powierzone im dzieci, zaspokajać ich potrzeby, troszczyć się, wspomagać ich rozwój fizyczny oraz emocjonalny.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie Miasta Tychy oraz określa zakres niezbędnych zadań i działań, zmierzających do ograniczenia instytucjonalnych form opieki i sieroctwa społecznego. Opisuje on założone do osiągnięcia cele, wymienia instytucje włączone w realizację przyjętych założeń. Zakłada się, że realizacja przyjętych w Programie celów, umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie roli placówek opiekuńczo - wychowawczych w zakresie liczby umieszczanych w nich dzieci, na rzecz rodzinnej opieki zastępczej. Z drugiej strony, systematyczne ograniczanie liczby i wieku dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych to również działania zmierzające do zapewnienia dzieciom w nich przebywających właściwego środowiska wychowawczego.

Niniejszy program pozwoli zaplanować działania umożliwiające rozwój rodzinnych form opieki zastępczej poprzez profilaktykę w formie specjalistycznego wsparcia i współdziałania w kontaktach ze środowiskiem oraz pomoże w rozwiązywaniu problemów życia codziennego. Zadania i działania zawarte w niniejszym dokumencie mogą być korygowane w przypadku wystąpienia takiej konieczności.

I. Organizacja pieczy zastępczej.

System pieczy zastępczej uwzględnia trzy poziomy oddziaływania: gmina, powiat, samorząd województwa. Organizację pieczy zastępczej, uwzględniającą podział kompetencji dla poszczególnych poziomów oddziaływania, przedstawiono poniżej:

Organizacja Pieczy Zastępczej
w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

PODZIAŁ KOMPETENCJI :

GMINA		**POWIAT**		**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA**	
Wspieranie rodziny		Piecza Zastępcza		Piecza Zastępcza Instytucjonalna	
Praca z rodziną	Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka	Rodzinna	Instytucjonalna	Regionalne Placówki Opiekuńczo - Terapeutyczne	Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny

Zgodnie z ustawą gmina zobowiązana jest do działań z zakresu profilaktyki rodzinnej. Jest ona realizowana przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Tworzy się stanowisko asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Ponadto, dzieciom zapewnia się pobyt w placówkach wsparcia dziennego (np. świetlicach, klubach środowiskowych, ogniskach wychowawczych), które organizują im czas wolny i pomagają w nauce, przy stałej współpracy z rodzicami. Praca z rodziną jest prowadzona min. w formie poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej,treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

1.1. Zadania powiatu.

Za organizację pieczy zastępczej odpowiada powiat. Do zadań powiatu (własnych i zleconych) należą w szczególności:

a) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
b) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych,
c) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,

d) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
e) prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz placówek wsparcia rodzinnego o zasięgu ponad gminnym,
f) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego,
g) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa
h) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych,
i) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
j) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
k) prowadzenie rejestru danych rodzin zastępczych,
l) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,

ł) finansowanie:

- świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo - wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne,
- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego,

m) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

n) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstawaniu zaległości dotyczącej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej,
o) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
p) finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej.

1.2. Formy pieczy zastępczej. Rola organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Piecza zastępcza zapewnia:

1) realizację planu pracy z rodziną, a gdy jest to niemożliwe — dążenie do przysposobienia dziecka,
2) przygotowanie dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególny uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Piecza zastępcza sprawowana jest w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są :

1) Rodzina zastępcza
- spokrewniona (tylko dziadkowie lub rodzeństwo),
- niezawodowa (krewni i powinowaci, niespokrewnieni),
- zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz specjalistyczna.

2) Rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, mogą być wspierane przez rodziny pomocowe.
Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej **przewidzianej przez ustawę to:**
- placówki opiekuńczo - wychowawcze typu – socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno - terapeutycznego, rodzinnego (powiat),
- regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne (samorząd województwa),
- interwencyjny ośrodek preadopcyjny (samorząd województwa).

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej służyć ma ograniczeniu roli placówek opiekuńczo - wychowawczych.

Instytucje te mają być małymi, przejściowymi placówkami (docelowo do 14 dzieci), przeznaczonymi dla dzieci starszych (od 10 roku życia), wymagających szczególnej opieki i mających trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. W tych placówkach przebywać

będą także dzieci wymagające specjalnej opieki medycznej (np. wspomagane aparaturą medyczną), dla których ze względu na stan zdrowia nie byłoby możliwe znalezienie zawodowej rodziny zastępczej.

Zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Tychy z dnia 10 października 2011 roku Nr 0050/208a/2011 o*rganizatorem rodzinnej pieczy zastępczej* został wyznaczony Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach. W Ośrodku utworzony został Dział Pieczy Zastępczej.
Zadaniami organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są w szczególności:

- kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych zgodnie z przepisami wykonawczymi do ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz, 887 ze zm.),
- nadzorowanie procesu życiowego usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem osób, które osiągnęły pełnoletniość w przebywając w pieczy zastępczej lub jednostkach organizacyjnych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej jak również osób przebywających w mieszkaniach chronionych Ośrodka, nad którymi dział sprawuje nadzór,
- realizacja świadczeń przysługujących osobom/rodzinom, a wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- ustalanie odpłatności rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- tworzenie i realizacja powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej oraz programów podnoszących jakość świadczonych usług również poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych,
- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz organizowanie szkoleń,
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,

- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza, albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

II. Piecza zastępcza w mieście Tychy w latach 2008 -2011.

Do 01 stycznia 2012 roku organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci było zadaniem własnym powiatu z zakresu pomocy społecznej. Dla zobrazowania tematyki pieczy zastępczej oraz problematyki z nią związanej dokonano analizy danych z kilku ostatnich lat.

2.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące w mieście Tychy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.)

Poniżej przedstawiono dane dotyczące rodzin zastępczych funkcjonujących w mieście Tychy w latach 2008- 2011.

	2008 rok	**2009 rok**	**2010 rok**	**2011 rok**
Liczba rodzin zastępczych	183	177	171	182
Liczba dzieci	277	240	234	242

Powyższe dane liczbowe wskazują na tendencję spadkową liczby rodzin, chociaż poziom ten jest niewielki i nierównomierny, np. największą liczbę rodzin odnotowano w roku 2008, a najniższą – w roku 2010.

Wśród rodzin zastępczych długoterminowych:

- 161 to rodziny spokrewnione z dzieckiem, w których wychowuje się 216 dzieci,
- 21 to rodziny niespokrewnione z dzieckiem, w których wychowuje się 26 dzieci.

Do końca 2011 roku, wśród funkcjonujących w mieście rodzin zastępczych wyróżniano następujące typy rodzin:

- spokrewnione z dzieckiem,
- niespokrewnione z dzieckiem,
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:
  wielodzietne,

specjalistyczne,
o charakterze pogotowia rodzinnego.

2.2. Klasyfikacja rodzin zastępczych w nowym stanie prawnym

Od 01 stycznia 2012 roku weszły w życie nowe kierunki rozwiązań dotyczące pieczy zastępczej, tj. przejście zadań pieczy zastępczej z ustawy o pomocy społecznej do systemu wparcia rodziny i pieczy zastępczej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawiera nową definicję rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem. Nowa definicja uwzględnia tylko bliski stopień pokrewieństwa dziecka z rodzicami zastępczymi, tj. dziadkowie i rodzeństwo dziecka. Poprzednia definicja obejmowała również innych krewnych i powinowatych.

Zgodnie z nową ustawą formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza- spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

Na dzień 30.09.2012 ilość rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci kształtowała się następująco:

	Ilość rodzin	Ilość dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona	114	135
Rodzina zastępcza niezawodowa	39	56
Rodzina zastępcza zawodowa	5	13

Najliczniejszą grupę stanowią nadal rodziny zastępcze spokrewnione. Jednak część z nich (uprzednio: dalsi krewni i powinowaci) znalazła się w grupie rodzin niezawodowych. Konsekwencją tego jest wyższy koszt świadczeń, ponieważ dotychczasowa pomoc w wysokości nie mniejszej niż 658,80 zł miesięcznie wzrosła do kwoty nie mniejszej niż 1000, 00 zł miesięcznie.

2.3. Model realizacji zadania dotyczącego pieczy zastępczej – rola koordynatora.

W nowym modelu realizacji zadania nastąpiło wyraźne oddzielenie procedury administracyjnej przyznawania świadczeń od pracy socjalnej.

Wprowadzono funkcję koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, która posiada wykształcenie wyższe kierunkowe, nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona, wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego oraz nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Do jego zadań należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat i nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 30 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Ustawodawca wprowadził jednak przepisy przejściowe w zakresie dochodzenia do standardów dotyczących koordynatorów:

- do dnia 31 grudnia 2014 rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka nieposiadające co najmniej 2-letniego doświadczenia jako rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka, obejmuje się, na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- do dnia 31 grudnia 2014 roku rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka posiadające co najmniej 2-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka, mogą zostać objęte, na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- w stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy

zastępczej wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tychach zadania koordynatora wykonuje trzech pracowników socjalnych – specjalistów pracy z rodziną. Obejmują oni swoją pomocą około 160 rodzin zastępczych.

Planuje się zatrudnienie jednej osoby – koordynatora, który pracowałby z nowo utworzonymi rodzinami zastępczymi. Ilość rodzin zastępczych, które wymagałyby objęcia pomocą koordynatora kształtuje się w granicach do 30.

2.4. Instytucjonalna piecza zastępcza.

Jest, obok rodzinnej, formą pieczy zastępczej organizowanej przez powiat.

Na terenie miasta Tychy funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza, typu socjalizacyjnego. Placówka opiekuńczo–wychowawcza (Ośrodek Usług Opiekuńczo – Wychowawczych w Tychach) dysponuje 55 miejscami dla dzieci i młodzieży (w tym 41 miejsc stacjonarnych, 14 miejsc internatowych, z czego może okresowo przebywać poza Ośrodkiem w internatach szkolnych, bursach, młodzieżowych Ośrodkach socjoterapii i młodzieżowych ośrodkach wychowawczych).

W latach 2009 – 2011 liczba dzieci przebywających w tutejszym Ośrodku wyniosła: w 2009r. - 74, w 2010r. - 76, w 2011r. - 76 dzieci.

Najczęstszymi powodami umieszczenia dzieci w placówce były:

- niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców;
- śmierć rodzica/ów;
- uzależnienie od alkoholu;
- zaniedbanie dziecka;
- konflikty rodzinne;
- choroby rodziców (niepełnosprawność);
- przemoc domowa .

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza szereg zmian, które wpłyną na ograniczenie roli placówki opiekuńczo-wychowawczej na rzecz rozwoju rodzinnych form opieki. Z przepisów wskazanej wyżej ustawy wynika, że placówki opiekuńczo-wychowawcze będą małymi, przejściowymi placówkami (docelowo do 14 dzieci), przeznaczonymi dla dzieci starszych (powyżej 10 r. życia). Umieszczenie dzieci młodszych (poniżej 10 roku życia) może nastąpić tylko w wyjątkowych przypadkach np. rodzeństwo. Założono kilkuletni okres w zakresie dochodzenia do standardów wyznaczonych w ustawie, tj.:

- od 01.01.2013 roku w placówce może przebywać nie więcej niż 30 dzieci,
- w okresie 4 lat od dnia wejścia w życie ustawy (tzn. do końca 2015 roku) mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia,

- w okresie od 1 stycznia 2015 do dnia 31 grudnia 2019 w placówce mogą przebywać dzieci powyżej 7 roku życia. Po upływie tego okresu w placówkach mogą przebywać dzieci powyżej 10 roku życia.

III. Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w latach 2013-2015.

3.1. Założenia programowe.

Podstawą prawną opracowania i realizacji Programu jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.), zgodnie z którym „do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych". Ustawa kładzie główny nacisk na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, a więc w rodzinie dziecka, na wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub powrotu do niej dziecka.

W przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców uruchamia się system pieczy zastępczej tj. zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom. Piecza zastępcza ma zatem charakter okresowy a jej celem jest wsparcie rodziny dysfunkcyjnej do czasu wyeliminowania tej dysfunkcji. Tak rozumiana piecza wymaga ścisłej współpracy Gminy i Powiatu.

W S P Ó Ł P R A C A

Powiat ◄——► koordynator pieczy zastępczej
Gmina ◄——► asystent rodziny biologicznej

ASYSTENT rodziny biologicznej ◄——► KOORDYNATOR pieczy zastępczej

▲ ▲

plan pracy z rodziną biologiczną

plan pracy z dzieckiem w rodzinie zastępczej

▼ ▼

współpraca

rodzina biologiczna ◄——► rodzina zastępcza

3.2. Cel główny i cele szczegółowe Programu.

CEL GŁÓWNY:
ROZWÓJ SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W MIEŚCIE TYCHY

	Cel szczegółowy	Zadanie	Sposób realizacji	Termin	Realizatorzy	Źródła finansowania	Ewaluacja
1.	Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej	1.Promowanie i upowszechnianie w środowisku lokalnym rozwoju rodzinnych, zastępczych form opieki	– Audycje w telewizji, ulotki, artykuły w: prasie, radiu, Internecie	2013-2015	MOPS – Dział Pieczy Zastępczej	Budżet Miasta Tychy	
			– Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej		MOPS – Dział Pieczy Zastępczej	Budżet Miasta Tychy	
			– Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych – Dzień Rodzicielstwa Zastępczego	Okolice maja – czerwca każdego roku 2013-2015	UM Tychy - Wydział Promocji Miasta		
		2.Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych oraz innych form rodzinnej pieczy zastępczej	– Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych,	2013-2015	MOPS – Dział Pieczy Zastępczej	Budżet Miasta Tychy	Liczba osób uzyskujących kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
			– Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej – nie więcej niż 1 rodzina zastępcza zawodowa rocznie		MOPS – Dział Pieczy Zastępczej	Budżet Miasta Tychy	
			– Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej,	na bieżąco 2013-2015	MOPS – Dział Pieczy Zastępczej	Budżet Miasta Tychy	Liczba osób, które skorzystały z pomocy

		3.Wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Tychy	– Organizowanie grupy wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodzin pomocowych, – Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych	1 grupa rocznie dla 10-12 osób 1 grupa rocznie dla rodzin zastępczych	MOPS – Dział Pieczy Zastępczej		Analiza ankiet ewaluacyjnych Analiza ankiet ewaluacyjnych
2.	Zapewnienie przez Placówkę Pieczy Zastępczej „Kwadrat” specjalistycznych form opieki i wychowania dzieciom i młodzieży ze specyficznymi potrzebami rozwojowymi.	Przekształcenie trzech mieszkań socjalizacyjnych funkcjonujących w placówce w mieszkania specjalistyczne dla : • wychowanków w wieku 16-24 • dla dzieci ze specjalistycznymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi •dla małoletnich wychowanek w ciąży oraz matek z dziećmi	Opracowanie i wdrożenie specjalistycznych projektów i programów.	2013 -2015	Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”	Budżet Miasta Tychy	Sprawozdania z realizowanych programów i projektów

3.	Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	– Dalsze wsparcie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	– organizowanie warsztatów dla usamodzielnianych wychowanków – organizowanie grupy edukacyjnej dla opiekunów usamodzielnienia – zorganizowanie grupy wsparcia z elementami edukacji dla młodych matek w procesie usamodzielnienia	1 grupa rocznie dla 10-12 osób 1 grupa rocznie dla 10-12 osób w zależności od potrzeb 2013-2015	MOPS – Dział Pieczy Zastępczej	Budżet Miasta Tychy Środki zewnętrzne	Analiza ankiet ewaluacyjnych
4.	Rozwój form pomocy rodzinnej pieczy zastępczej	Zapewnienie pomocy i wsparcia nowo zawiązanym rodzinom zastępczym	Zatrudnienie 1 osoby – koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dla nowopowstałych rodzin zastępczych ze stażem do 2 lat	I półrocze 2013	MOPS – Dział Pieczy Zastępczej	Budżet Miasta Tychy Środki zewnętrzne	

ZAKOŃCZENIE:

Przedstawiony Program Rozwoju Pieczy Zastępczej został opracowany na podstawie ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Stanowi on próbę wyznaczenia jak najlepszego kierunku działań w środowisku lokalnym, tak aby praca nad rozwojem i wspieraniem rodzinnej pieczy zastępczej spełniała wszystkie standardy w tym zakresie.

Działania MOPS w Tychach od wielu lat koncentrują się na rozwoju tej efektywnej wychowawczo i korzystnej ekonomicznie formy opieki zastępczej, ponieważ rodzinne warunki opieki niewątpliwie stanowią środowisko bardziej przyjazne dziecku niż placówki opiekuńczo - wychowawcze. Niższe są również koszty utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych niż w instytucjonalnych formach opieki.

Zastępcze, rodzinne formy opieki nad dzieckiem są najlepszym rozwiązaniem w sytuacji, kiedy dziecko pozbawione jest możliwości wzrastania i rozwoju w rodzinie naturalnej. Zapewnienie dziecku właściwego kontaktu emocjonalnego oraz warunki wychowania i opieki są o wiele korzystniejsze niż w przypadku dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Wychowanie w warunkach rodzinnych daje dzieciom pozbawionym opieki przez rodzinę naturalną możliwość wszechstronnego przygotowania się do samodzielnego i odpowiedzialnego życia.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej popularyzuje konieczność tworzenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych. Potrzeby w tym zakresie są duże, ponieważ problem pozostawania dzieci bez opieki wciąż istnieje. W naszych działaniach na rzecz rodzicielstwa zastępczego szczególny nacisk zostanie położony na:

- promowanie zastępczych form opieki rodzinnej,
- pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki poprzez tworzenie i rozwój infrastruktury rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia w ich funkcjonowaniu.

Skuteczna praca z dziećmi kierowanymi do rodzinnej pieczy zastępczej oraz skuteczna praca z rodzinami zastępczymi mająca na celu zapewnienie dziecku solidnej opieki i wychowania w rodzinie zastępczej oraz umożliwienie mu jak najszybszego powrotu do rodziny naturalnej, wymaga zaangażowania i dużej odpowiedzialności ze strony osób otrzymujących wsparcie jak również ze strony wielu instytucji: samorządów, władz lokalnych, sądów, ośrodków pomocy społecznej działających na terenie miasta Tychy, poradnictwa rodzinnego, lokalnych organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, placówek służby zdrowia itd. Tylko przy pełnej współpracy w/w instytucji realizacja programu może być pełna i efektywna.

Niniejszy Program jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.